

Le Monde Diplomatique

Le Monde Diplomatique is een maandelijks blad uitgegeven door dezelfde uitgeverij als het meer bekende dagblad *Le Monde*, maar is kwa redactie onafhankelijk ervan. Het is te koop in alle betere dagbladwinkels en kan via abonnement thuis worden ontvangen. Bovendien bestaat *Le Monde Diplomatique* sedert enkele jaren ook op CD-ROM 1987-1997. Adres, 21 bis, rue Claude-Bernard, 75242 Paris Cedex 05. E-mail: <Secretariat@monde-diplomatique.fr>

Sommige mensen ervaren soms de hoogstdringende nood iets te ondernemen om zich wat beter te voelen. U weet wel, stress op het werk, ruzie thuis, financiële bekommernissen en zo meer... Wie het daarentegen zo goed heeft dat hij of zij eerder de nood ervaart om te weten hoe erg en chaotisch het eraan toe gaat met ons en de wereld, wordt sterk aangeraden maandelijks *Le Monde Diplomatique* te lezen. Het blad is *het* antidotum tegen het doemdenken want men leert er dat het veel erger *kan* dan nu al het geval is. Het verhandelen van emissierechten bv., waarop de Verenigde Staten willen aansturen in verband met broeikasgassen, zoals CO₂, kan een technologische achterstand met zich meebrengen, dit zolang bedrijven die meer willen produceren minder kosten zouden hebben aan het overkopen van emissierechten dan aan het ontwikkelen én implementeren van nieuwe, minder milieuschadelijke, technologieën (lees *Les enjeux de la conférence*

de Kyoto. Marchandisation de la survie planétaire, Januari 1998, Monique Chemillier-Gendreau). Een steeds meer productivistische, vervuilende én waterverbruikende landbouw dient precies overbevolkte steden van voedsel te voorzien, terwijl ze door overvloedige irrigatie dezelfde steden met waterschaarste confronteert (lees *Un humain sur trois manque d'eau potable: Bataille planétaire pour 'l'or bleu'*, novembre 1997, Mohamed Larbi-Bouguerra). U dacht dat het al erg genoeg was met handelsakkoorden zoals NAFTA (North Atlantic Free Trade Agreement) en de vrije handelszones, zoals die aan de Mexicaanse grens waar meer dan twee duizend multinationale ondernemingen gevestigd zijn om aan arbeids- en milieureglementen te ontsnappen die elders – bijvoorbeeld in de VS – wél in acht moeten worden genomen. Maar nee, het kan erger want met de nieuwe Multilateral Agreement on Investment (MAI) creëert men ook vrije handels-

zones bij manier van spreken voor onze stoep (lees *Elaboré au sein de l'OCDE à l'insu des citoyens: Le nouveau manifeste du capitalisme mondial*, februari 1998, Lori Wallach). De nu zo vaak besproken mondiale *deregulatie* slaat niet op het feit dat men geen regulaties meer zou hanteren. Het slaat op het feit dat *deze* regulaties die op handelsakkoorden geënt worden en die met loonzekerheid, veiligheid op het werk, sociale zekerheid en milieubescherming te maken hebben wél in het gedrang worden gebracht. De enige regulaties die blijkbaar nog steeds worden getolereerd zijn deze die handelsactiviteiten ongehinderd hun gang laten gaan of dan tenminste bevoordelen zoals deze rond CFK-alternatieven die door *deze* ondernemingen worden gepatenteerd, Dupont en ICI, die zelf de schadelijke CFKs produceren. De nogal stiekem geregelde afspraken rond MAI, en dit nog binnen de muren van een institutie als de OESO, zeggen al genoeg over deze gang van zaken (raadpleeg <www.citizen.org> of <www.monde-diplomatique.fr/dossiers/ami>).

Er is een tijd geweest dat linkse intellectuelen geen kritiek van het marxisme konden maken zonder verweten te worden de kaarten te trekken van rechts-conservatieven. Albert Camus – waarvan men *nu* wel eens zegt dat hij *te vroeg* gelijk had – heeft onder dat soort retoriek van de verbanning geleden. Vandaag nog wordt zo'n retoriek gehanteerd door diegenen die waarschuwen dat een ethisch geladen kritiek van neoliberalisme en marktideologie in het vaarwater dreigt te komen van nieuwe gedaanten van een oud nationaal-socialisme. Gelukkig genoeg stoort *Le Monde Diplomatique* zich niet aan deze retoriek, die eigenlijk ieder interne

kritiek binnen het linkse gedachtengoed – christelijk of vrijzinnig geïnspireerd, doet er hier niet toe – onmogelijk dreigt te maken, gezien wie deze kritiek maakt meteen rechts zou worden gerangeerd. Het blad achtervolgt, onophoudelijk, wat de hoofdredacteur, Ignacio Ramonet, *la pensée unique* noemt en ontwaart meteen de illusie van de zich van elkaar verder differentiërende maatschappelijke deelsystemen, zoals economie, moraal, kunst, enz. Eerder lijkt het alsof de binaire logica van de economie, van het meer/minder of ook nog kosten/baten, zich infiltreert in alle dimensies van het maatschappelijke leven. Wat 'goed' is, is wat opbrengt, wat 'schoon' is, is wat verkoopt, wat 'verantwoord' is, is wat bekeken of beluisterd wordt... Het culturele leven wordt beheerst door de tirannie van de kijk- en luistercijfers. Ons tijdperk is het Rijk der boekhouders-ingenieurs-managers geworden, waaraan leraren, kunstenaars en intellectuelen ondergeschikt worden gemaakt (lees *L'essence du néolibéralisme*, Maart 1998, Pierre Bourdieu).

Le Monde Diplomatique stoort zich dus niet aan deze retoriek en brengt een onophoudelijke en consistente kritiek op een dominerend neoliberalisme dat haar tentakels uitspreidt van de babyvoedingindustrie tot de media (lees *Multinationales: ces biberons qui tuent*, December 1997, Claire Bisset). Zoals Ignacio Ramonet het stelt worden ook de media meegesleurd in het kielzog van een alomtegenwoordige commercialisering (lees *La géopolitique du chaos*, Galilée 1997), zodat zelfs de mogelijkheid van een democratische opdracht in het gedrang komt. *Panem et circenses*, brood en circusspelen, dat was wat het Romeinse volk werd toebedeeld. Vandaag worden stress en performantiecultus op het werk gevolgd

door eenzelfde stress en performantie-cultus in de vrijetijdsbesteding; alleen worden er miljard mensen nu zonder brood of water aan hun lot overgelaten. Terwijl politieke partijen zich met taal-kundige schoonmaak inlaten – ecolog-ische modernisering heet het thans bij sommigen – waarschuwt Maximilien Rubel, in zijn introductie tot de politieke schriften van Marx in de *Bibliothèque de La Pléiade*, dat er niet meer te kiezen valt tussen een zogenaamd totalitair 'marxisme' of een 'democratisch' anti-marxisme, maar voor of tegen 'la classe la plus nombreuse et la plus pauvre'. Noch *Le Monde Diplomatique* noch Maximilien Rubel zijn naïef genoeg om te geloven, met sommige sociologen zoals Ulrich Beck of politieke filosofen zoals Chantal Mouffe, dat met de 'verdwijning' van een klassebewustzijn ook de verdwijning van klassen zou zijn verzekerd. Alsof uit het feit dat smog 'democratisch' zou zijn – overigens een idee van Beck – omdat het iedereen gelijk treft, ook zou kunnen worden afgeleid dat de sociaal-economische *condities* waaronder mensen die smog ondergaan voor iedereen de zelfde zijn.

Le Monde Diplomatique is de perfect aangepaste corrigerende bril die ons van zo'n bijziendheid geneest. Het blad geeft een historisch, geografisch, sociaal, economisch én politiek beeld van zowat alle landen ter wereld. Voeg hieraan toe kritische inzichten omtrent de ontwikkeling van nieuwe technologieën, geopolitieke kaarten van besproken landen of gebieden (Midden-Oost, Balkan) korte besprekingen van zowel Franse als anderstalige publicaties, aankondigingen van de inhoud van een aantal tijdschriften, talrijke referenties naar buitenlandse boeken én kranten-artikels die de gepubliceerde teksten ondersteunen, dan hebt u zowat een

idee van wat te vinden staat in *Le Monde Diplomatique*. Daarbij dient nog te worden vermeld dat het blad een drie-maandelijks tijdschrift publiceert, *Manière de voir*, waarin artikels onder één specifiek thema worden gegroepeerd, zoals *La planète mise à sac*, mei 1990, *Nationalismes. La tragédie yougoslave*, februari 1993, *Europe. L'utopie blessée*, mei 1994, *Le Maghreb face à la contestation islamiste*, november 1994. Een normatief geladen stem zoals deze van het blad en van de hoofredacteur Ignacio Ramonet zal zich altijd de onbarmhartige kritiek op de hals halen van gedreven pragmatici die éérs oplossingen willen, alsof *adequate* oplossingen niet altijd nopen tot de nodige analyses en inzichten. Terwijl sommigen achter de OESO gordijnen 'duistere' handelsakkoorden voorbereiden, blijft *Le Monde Diplomatique* voor ieder van ons *een wakend oog op de wereld*. IEDERE MAAND TE LEZEN DUS!

Paul Gimeno